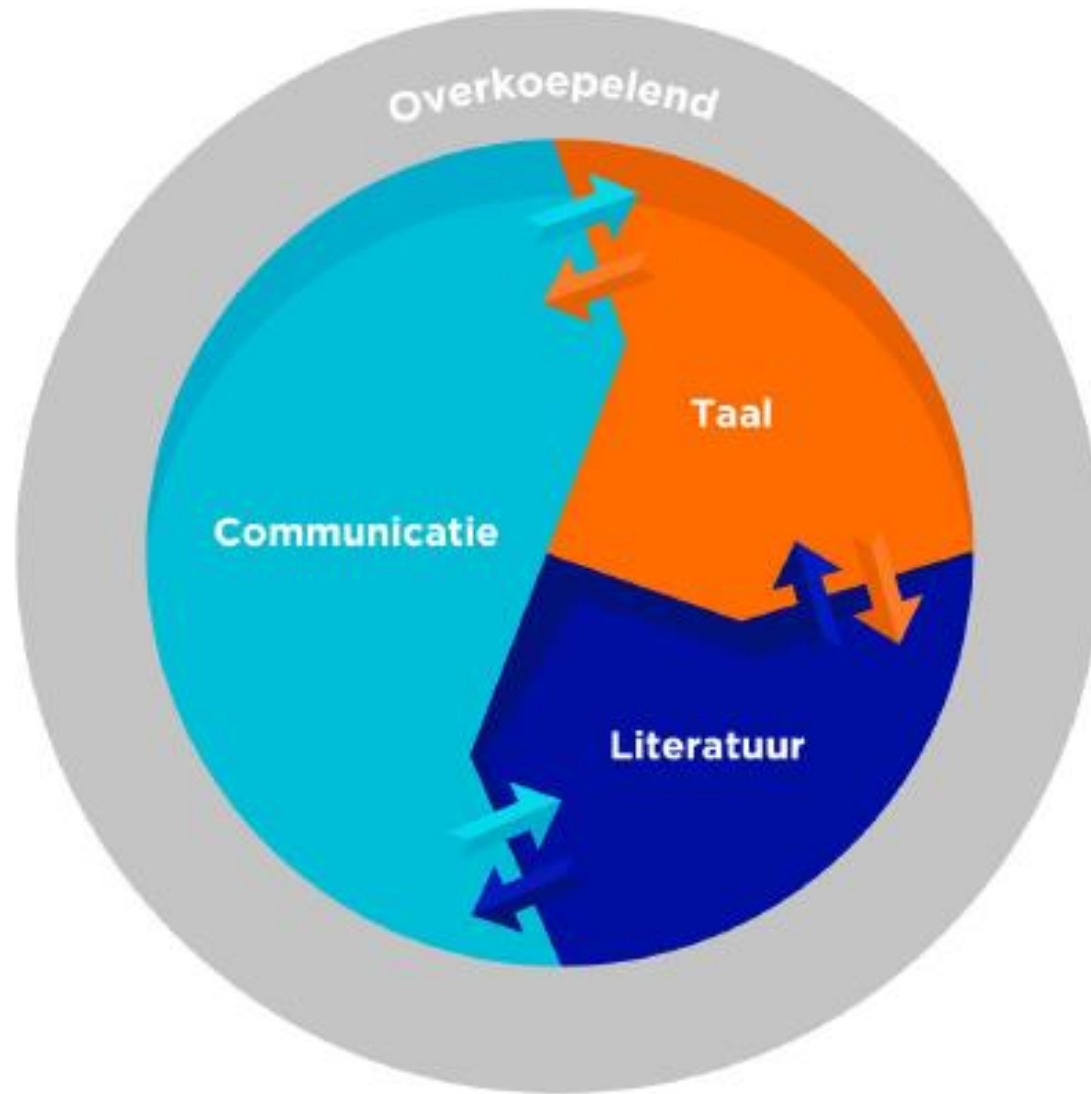

Meer tijd voor jeugdliteratuur: aansluiten bij de nieuwe kerndoelen Nederlands

Inouk Boerma & José Smeets
11 december 2025

Overzicht kerndoelen Nederlands

Domein

Overkoepelend

Kerndoel 1

De school stimuleert de taalcompetentie van leerlingen

- A Taal- en leesomgeving
- B Taal in de leergebieden

Domein

Communicatie

Kerndoel 2

De leerling begrijpt teksten

- A Luisteren en lezen met begrip
- B Luisteren en lezen met diep begrip
- C Bronnen verkennen

Kerndoel 3

De leerling produceert teksten

- A Doelgericht spreken en schrijven
- B Creatief taal gebruiken
- C Schrijven om te leren

Kerndoel 4

De leerling voert gesprekken

- A Doelgericht gesprekken voeren
- B Gesprekken voeren om te leren

Kerndoel 5

De leerling ontwikkelt zich als bewuste taalgebruiker

- A Reflecteren op taalactiviteiten

Domein

Taal

Kerndoel 6

De leerling toont inzicht in taal als systeem

- A Vorm en betekenis beschouwen
- B Spelling, formulering en interpunctie

Kerndoel 7

De leerling verkent het gebruik van taal

- A Talige identiteit
- B Taalvariatie en taalverandering

Domein

Literatuur

Kerndoel 8

De leerling doet ervaring op met literatuur

- A Leesvoorkeur
- B Waarde van literatuur

Kerndoel 9

De leerling toont inzicht in literatuur

- A Verhalende teksten
- B Literaire genres

Literatuur

Kerdoel 8 De leerling doet ervaring op met literatuur.

8A De leerling ontwikkelt een eigen leesvoorkeur.

Het gaat hierbij om:

- lezen en beluisteren van boeken en teksten, van verschillende schrijvers en literaire genres;
- geven van een waardeoordeel over gelezen of beluisterde boeken en teksten op basis van literaire genres, eigen interesse en belevingswereld;
- aangaan van nieuwe leesuitdagingen op basis van eerdere lees-, luister- en kijkervaringen;
- verwoorden van persoonlijke voorkeur op basis van reflectie op ervaringen met literatuur.

8B De leerling verkent de waarde van literatuur.

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van persoonlijke leeservaring en -beleving na het lezen van literatuur;
- verwoorden van opgedane inzichten en kennis over zichzelf op basis van literatuur;
- verwoorden van opgedane inzichten en kennis over anderen op basis van literatuur;
- verwoorden van opgedane inzichten en kennis over de wereld en culturen op basis van literatuur.

Kerdoel 9 De leerling toont inzicht in literatuur.

9A De leerling toont inzicht in verhalende teksten.

Het gaat hierbij om:

- beschrijven welk probleem of welke wens van een hoofdpersoon de motor van het verhaal is en hoe het verhaal zich ontwikkelt;
- beschrijven van verschillende hoofd- en bijfiguren, helpers en tegenspelers en hun karaktereigenschappen;
- benoemen van verteltechnieken die een schrijver gebruikt om spanning op te bouwen;
- beschrijven waar, wanneer en onder welke omstandigheden een verhaal zich afspeelt.

9B De leerling toont inzicht in genrekenmerken van literatuur.

Het gaat hierbij om:

- onderscheiden van poëzie-, proza- en dramateksten op basis van eenvoudige genrekenmerken;
- benoemen van kenmerkend taalgebruik in literaire genres: figuurlijk taalgebruik, rijm en ritme;
- benoemen van kenmerkende visuele elementen in literaire genres: illustraties, vormgeving.

Kerdoel 8	De leerling doet ervaring op met literatuur.
------------------	---

8A	De leerling ontwikkelt een eigen leesvoorkeur.
-----------	---

Het gaat hierbij om:

- lezen en beluisteren van boeken en teksten, van verschillende schrijvers en literaire genres;
- geven van een waardeoordeel over gelezen of beluisterde boeken en teksten op basis van literaire genres, eigen interesse en belevingswereld;
- aangaan van nieuwe leesuitdagingen op basis van eerdere lees-, luister- en kijkervaringen;
- verwoorden van persoonlijke voorkeur op basis van reflectie op ervaringen met literatuur.

8B	De leerling verkent de waarde van literatuur.
-----------	--

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van persoonlijke leeservaring en -beleving na het lezen van literatuur;
- verwoorden van opgedane inzichten en kennis over zichzelf op basis van literatuur;
- verwoorden van opgedane inzichten en kennis over anderen op basis van literatuur;
- verwoorden van opgedane inzichten en kennis over de wereld en culturen op basis van literatuur.

Kerndoel 9

De leerling toont inzicht in literatuur.

9A

De leerling toont inzicht in verhalende teksten.

Het gaat hierbij om:

- beschrijven welk probleem of welke wens van een hoofdpersoon de motor van het verhaal is en hoe het verhaal zich ontwikkelt;
 - beschrijven van verschillende hoofd- en bijfiguren, helpers en tegenspelers en hun karaktereigenschappen;
 - benoemen van verteltechnieken die een schrijver gebruikt om spanning op te bouwen;
 - beschrijven waar, wanneer en onder welke omstandigheden een verhaal zich afspeelt.
-

9B

De leerling toont inzicht in genrekenmerken van literatuur.

Het gaat hierbij om:

- onderscheiden van poëzie-, proza- en dramateksten op basis van eenvoudige genrekenmerken;
- benoemen van kenmerkend taalgebruik in literaire genres: figuurlijk taalgebruik, rijm en ritme;
- benoemen van kenmerkende visuele elementen in literaire genres: illustraties, vormgeving.

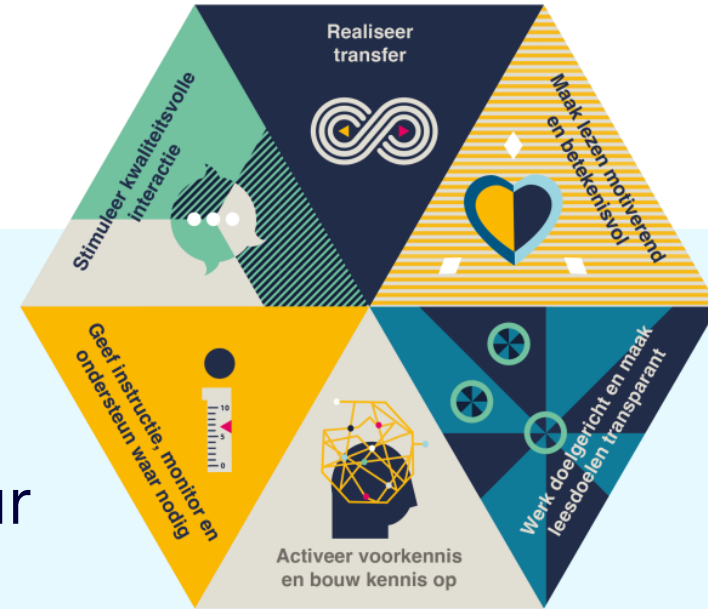
Aan de slag met jeugdliteratuur dus!

Rijke tekst (SLO, 2024)

*Een rijke tekst is een **authentieke**, aansprekende tekst met veelzijdig en gevarieerd **taalgebruik**, afkomstig van een vakkundige schrijver, die de leerling uitnodigt tot **nadenken, beleven en betekenis geven**. De **inhoud** is verhelderend, origineel, en/of gelaagd, en maakt het leggen van **betekenisvolle verbanden** binnen en tussen teksten mogelijk. De tekst helpt de leerling bij het leren over en **begrijpen van zichzelf en de wereld**, en draagt bij aan de uitbreiding van diens **talige repertoire**.*

Tips!

- [Rijketeksten.org](https://rijketeksten.org)
 - Fragmenten van rijke teksten uit jeugdliteratuur
 - Zoekfunctie op o.a. thema, leeftijd, genre
 - Inclusief inspiratiekaarten, lesideeën, voorbeeldfilmpjes
- [Sterboeken.org](https://sterboeken.org)
 - Canon van 100 boeken per groep
 - Inclusief samenvatting, achtergrondinformatie en narratologische analyse
 - Inclusief voorbeeldvragen tijdens literaire gesprekken

STERBOEKEN

Literaire gesprekken

- Vier dimensies van literaire competentie (Cornelissen, 2016):
 - **Beleving**
 - **Interpretatie**
 - **Beoordeling**
 - **Narratief begrip**

Literaire gesprekken

Literatuur

- Vier
- E
- I
- E
- N

Kerdoel 8

De leerling doet ervaring op met literatuur.

8A

De leerling ontwikkelt een eigen leesvoorkeur.

Het gaat hierbij om:

- lezen en beluisteren van **Waardeoordeel** de schrijvers en literaire genres;
- geven van een waardeoordeel over gelezen of beluisterde boeken en teksten op basis van literaire genres, eigen interesse en belevingswereld;
- aangaan van nieuwe leesuitdagingen op basis van eerdere lees-, luister- en kijkervaringen;
- verwoorden van persoonlijke voorkeur op basis van reflectie op ervaringen met literatuur.

8B

De leerling verkent de waarde van literatuur.

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van persoonlijke **Leesbeleving** gelezen van literatuur;
- verwoorden van opgedane inzichten en kennis over zichzelf op basis van literatuur;
- verwoorden van opgedane inzichten en kennis over anderen op basis van literatuur;
- verwoorden van opgedane inzichten en kennis over de wereld en culturen op basis van literatuur.

n, 2016):

Literaire gesprekken

- Vier di...
- Bele...
- Inte...
- Beoc...
- Narr...

Kerdoel 9

De leerling toont inzicht in literatuur.

9A

De leerling toont inzicht in verhalende teksten.

Het gaat hierbij om:

- beschrijven welk probleem of **Interpretatie** ... soen de motor van het verhaal is en hoe het verhaal ...
- beschrijven van verschillende hoofd- en bijfiguren, helpers en tegenspelers en hun karaktereigenschappen;
- benoemen van verteltechnieken die een schrijver gebruikt om spanning op te bouwen;
- beschrijven waar, wanneer en onder welke omstandigheden **Narratief begrip** ... elt.

9B

De leerling toont inzicht in genrekenmerken van literatuur.

Het gaat hierbij om:

- onderscheiden van poëzie-, proza- en dramateksten op basis van eenvoudige genrekenmerken;
- benoemen van kenmerkend taalgebruik in literaire genres: figuurlijk taalgebruik, rijm en ritme;
- benoemen van kenmerkende visuele elementen in literaire genres: illustraties, vormgeving.

5):

Literaire gesprekken op de pabo Leesclubs

Zoek je meer verdieping?

- [Taalleescoördinator \(voor startende leerkrachten\)](#)

Ben je een startende leerkracht in de inductiefase (1 tot 3 jaar je eigen klas) en heb je een fascinatie voor Taallesonderwijs?

- [Leesspecialist & coördinator](#)
- Wil jij actief meewerken aan de verbetering van de kwaliteit van het taal- en leesonderwijs op jouw eigen school? Ontwikkel je dan vakinhoudelijk als leesspecialist bij deze opleiding.

- [Taalspecialist en Taalcoördinator](#)
- Wil jij je sterk maken voor goed taalonderwijs en heb je leidinggevende kwaliteiten? Dan is de post-hbo-opleiding Taalspecialist en Taalcoördinator iets voor jou. Tijdens deze opleiding leer je hoe jij, onder jouw beleid, de kwaliteit van het taalonderwijs optimaal bewaakt en bevordert.

Bedankt voor uw aandacht!

Inouk Boerma: i.boerma@ipabo.nl

José Smeets: j.smeets@ipabo.nl